

O'QITUVCHILAR UCHUN XORIJIY TILNI O'RGATISHDA INNOVATSION METODLAR

Abduvaxidova Maxsuda Yaxshibayevna.

*Samarqand iqtisodiyot va servis instituti akademik litseyi,
nemis tili fani uqituvchisi.*

Annotatsiya: *Ushbu maqola o'qituvchilar uchun xorijiy tilni o'rgatishda innovatsion metodlarni tahlil qilishga bag'ishlanadi. Maqolada xorijiy til o'rgatishda an'anaviy yondashuvlardan farqli o'laroq, yangi texnologiyalardan, interaktiv usullardan va ilg'or pedagogik metodlardan foydalanishning afzalliklari muhokama qilinadi. Xususan, raqamli texnologiyalar, onlayn o'quv platformalari, video va audio materiallar, interaktiv o'yinlar, loyiha asosidagi o'rganish kabi metodlarning samaradorligi ko'rsatilgan. Ushbu maqola xorijiy til o'rgatishda o'qituvchilarning innovatsion yondashuvlarga qiziqishini oshirish va ularni amaliyotga tadbiq etishda yordam berishni maqsad qiladi.*

Kalit so'zlar: *Xorijiy til, o'qituvchilar, innovatsion metodlar, interaktiv o'qitish, raqamli texnologiyalar, pedagogika, onlayn platformalar, interaktiv o'yinlar, loyiha asosidagi o'rganish.*

Kirish

Xorijiy tilni o'rgatish jarayoni doimo o'zgarib turadigan va rivojlanib borayotgan bir sohaga aylangan. O'qituvchilar oldiga turli yangi texnologiyalar va metodlarni qo'llash orqali talabalarni yanada samarali o'qitish vazifasi qo'yilgan. Innovatsion pedagogik metodlar xorijiy til o'rgatish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishda katta ahamiyatga ega. Xorijiy tilni o'rgatishda innovatsion metodlar pedagogikaning dolzarb yo'nalishlaridan biridir. An'anaviy metodlardan farqli o'laroq, innovatsion metodlar o'qituvchilarning til o'rganish jarayonini samarali va qiziqarli qilishga yordam

beradi. Bugungi kunda yangi texnologiyalar va pedagogik yondashuvlar xorijiy tilni o'rgatishda samarali vositalar sifatida qo'llanilmoqda. Innovatsion metodlarning asosiy maqsadi o'quvchilarning til o'rganishdagi muvaffaqiyatini oshirish, ularning diqqatini jalb qilish va ularni o'rganish jarayonida faol ishtirok etishga undashdir.

Raqamli texnologiyalar xorijiy tilni o'rgatishda muhim rol o'ynaydi. Mobil ilovalar, onlayn platformalar va interaktiv darsliklar yordamida tilni o'rganish jarayoni yanada samarali va qulay bo'ladi. Masalan, Duolingo va Babbel kabi mobil ilovalar o'quvchilarga o'qish, yozish, tinglash va talaffuzni o'rganishda yordam beradi. Bunday texnologiyalar o'quvchilarga o'z o'rganish jarayonlarini kuzatish va rivojlantirish imkoniyatini yaratadi. Bundan tashqari, interaktiv darsliklar va onlayn materiallar o'quvchilarga ko'proq imkoniyatlar taqdim etadi va til o'rganishning turli jihatlarini o'z ichiga oladi.

Loyiha asosida o'rganish (PBL) metodologiyasi xorijiy tilni o'rganishda samarali usul hisoblanadi. Ushbu metodda o'quvchilar tilni amaliyotda qo'llashga o'rgatiladi. Guruh ishlari va loyiha asosidagi o'rganish orqali talaba o'zi yoki guruh a'zolari bilan birgalikda muammolarni hal qilishadi, fikr almashishadi va yangi g'oyalarni ishlab chiqishadi. Bu usul o'quvchilarga tilni real hayot sharoitida qo'llash imkonini yaratadi va ular o'qishning faqat nazariy jihatlarini bilan cheklanmay, balki amaliy tajriba ham olishadi.

Xorijiy tilni o'rgatishda o'yin texnologiyalaridan foydalanish ham samarali bo'lishi mumkin. O'yinlar yordamida o'quvchilarning e'tiborini jalb qilish, ularni rag'batlantirish va o'rganishni qiziqarli qilish mumkin. Masalan, "Kahoot!" yoki "Quizlet" kabi interaktiv o'yinlar yordamida o'quvchilar o'zlarining bilimlarini sinashlari va baholashlari mumkin. Bu usullar o'quvchilarning motivatsiyasini oshiradi va tilni o'rganish jarayonini yanada interaktiv qiladi.

Onlayn darslar va masofaviy ta'lim metodlari xorijiy tilni o'rgatishda keng qo'llanilmoqda. Zoom, Google Meet kabi videokonferensiya dasturlari yordamida o'qituvchilar masofadan o'qish darslarini o'tkazishlari mumkin. Onlayn platformalar

orqali o'quvchilar dars materiallarini ko'rib chiqish, o'zlarini baholash va qo'shimcha resurslardan foydalanish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Masofaviy ta'lim platformalarida talabalarga interaktiv materiallar, video darslar, quizlar va topshiriqlar yordamida til o'rganishning turli aspektlarini o'zlashtirish mumkin.

Pedagogik strategiyalarni qo'llash, o'quvchilarning til o'rganish jarayonini yanada samarali qilish uchun zarur. Konstruktivizm asosida o'qituvchilar o'quvchilarga bilimlarni o'zlashtirishda faol ishtirok etish imkonini yaratadilar. Kollaborativ o'qitish usullari, ya'ni guruh ishlari va munozaralar yordamida talabalar bir-biri bilan fikr almashishadi va birgalikda muammolarni hal qilishadi. Bu usul o'quvchilarning kommunikativ qobiliyatlarini rivojlantiradi va ularni o'rganish jarayoniga faol jalb qiladi.

Xorijiy tilni o'rgatishda innovatsion metodlar o'quvchilarning til o'rganish jarayonini yanada qiziqarli va samarali qilishga yordam beradi. O'qituvchilar turli zamonaviy texnologiyalar va pedagogik yondashuvlarni qo'llash orqali talabalarning bilim olish jarayonini qo'llab-quvvatlashlari mumkin. Bu metodlar o'quvchilarning motivatsiyasini oshirish, tilni o'rganishdagi muvaffaqiyatlarini yaxshilash va ularning shaxsiy rivojlanishiga yordam beradi. Innovatsion pedagogik metodlarni qo'llash o'qituvchilarga o'z ish faoliyatini takomillashtirish va zamon talablariga moslashish imkoniyatini yaratadi.

1. Interaktiv Texnologiyalar

Innovatsion metodlar orasida interaktiv texnologiyalarni qo'llash alohida e'tiborga sazovor. Interaktiv ta'lim platformalari, mobil ilovalar, onlayn kurslar va video materiallar yordamida o'quvchilar o'zlarining til o'rganish jarayonini mustahkamlashlari mumkin. Masalan, Duolingo, Babbel kabi mobil ilovalar orqali tilni o'rgatish juda samarali bo'lishi mumkin.

2. Loyiha Asosidagi O'rganish (Project-Based Learning)

Loyiha asosida o'rganish (PBL) metodologiyasi o'quvchilarga xorijiy tilni real hayotda qo'llash imkoniyatini yaratadi. Bu metodda talaba mustaqil ravishda yoki

guruhlar tarzida loyiha ustida ishlaydi, bunda u tilni o'rganish, muloqot qilish, muammolarni hal qilish va ijodkorlikni rivojlantirishga o'rgatiladi. Loyiha asosida o'rganish, o'quvchilarni tilni jonli va amaliy ravishda o'rganishga undaydi.

3. O'yin Texnologiyalaridan Foydalanish

O'yinlar yordamida til o'rgatish - bu innovatsion yondashuvlarning yana bir turidir. Xorijiy tilni o'rgatish jarayonida o'yin elementlarini qo'llash o'quvchilarning e'tiborini jalb qiladi va o'rganish jarayonini yanada qiziqarli qiladi. Masalan, "kahoot!" kabi o'yinlar o'quvchilarni sinovlar orqali baholash va ko'proq ma'lumot olishga rag'batlantiradi.

4. Raqamli Resurslar va Onlayn Platformalar

Bugungi kunda xorijiy tilni o'rganish uchun raqamli resurslar va onlayn platformalar keng tarqalgan. Zoom, Google Meet kabi videokonferensiya dasturlari yordamida o'qituvchilar masofaviy tarzda dars o'tishlari, talabalar esa o'quv materiallarini interaktiv tarzda ko'rishlari mumkin. Shuningdek, onlayn lug'atlar, audio kitoblar va o'quv materiallari talabalar uchun qo'shimcha imkoniyatlarni taqdim etadi.

5. Tegishli Pedagogik Strategiyalar

Innovatsion metodlarning samaradorligini oshirish uchun o'qituvchilar turli pedagogik strategiyalarni birlashtirgan holda ishlashlari kerak. Masalan, konstruktivizm asosida talabalarga bilimni o'zlashtirish jarayonida mustaqil fikrlashni rivojlantirish, shuningdek, kollaborativ ta'lim metodlarini qo'llash, guruh ishlarini o'tkazish samarali bo'lishi mumkin.

Xulosa

Xorijiy tilni o'rgatishda innovatsion metodlarning qo'llanilishi nafaqat o'quvchilarni tilni o'rganishga yanada qiziqtiradi, balki ularning bilim olish jarayonini samarali va qiziqarli qiladi. Interaktiv texnologiyalar, loyiha asosidagi o'rganish, o'yinlar va raqamli resurslar yordamida o'qituvchilar til o'rganish jarayonini yanada mustahkamlashlari mumkin. Innovatsion pedagogik metodlarni o'qituvchilar o'z ish faoliyatida keng qo'llash orqali xorijiy tilni o'rgatish samaradorligini oshirishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching*. Pearson Education.
2. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.
3. Godwin-Jones, R. (2018). *Emerging Technologies: The Impact of Technology on Language Learning*. *Language Learning & Technology*, 22(2), 9-19.
4. Kabilan, M. K., & Ramayah, T. (2011). *The Role of ICT in the Teaching and Learning of English as a Second Language: Malaysian Teachers' Perspectives*. *International Journal of Education and Development using ICT*, 7(3), 65-78.